

Národ sobě

Pro posílení národního sebevědomí se na divadelních scénách prosadily hry s historickou a národní tematikou, které vyjadřovaly lásku k vlasti a české řeči. Opět se začal hrát Jiráskův **Pan Johanes a Psohlavci, Strakonický dudák** a další. Loutkové divadlo Umělecké výchovy uvedlo hru **Jan Žižka** (1937), která měla svou výzvu k národní jednotě schopnost silně působit na publikum v této vypjaté atmosféře. Zájem loutkářů se obrátil také k české próze, vznikla tak například dramatizace **Babičky** od Boženy Němcové, kterou sehráli pražští loutkáři v Krči. Zvláště často byly inscenovány pořady poezie, scénického zpracování se dostalo mimo jiné veršům Karla Jaromíra Erbena a Karla Hynka Máchy. Na tomto poli vynikali především loutkáři Sokola v Praze-Libni, kteří nastudovali pásma veršů **Pomněnky** (1939), ty tvořily výběr české lyriky od Jana Nerudy, Jaroslava Vrchlického, Svatopluka Čecha, Viktora Dyka a Otokara Březiny.

Loutky nastavují zrcadlo

Stejnou úlohu, posílení vlasteneckého uvědomění, měly i nově uváděné alegorické hry, které navíc cíleně podněcovaly odpor proti okupantům. Jednalo se o inscenace prostoupené politickým jinotajem a narážkami na současnou společenskou situaci, které mohly být zprvu cenzurou přehlížené, ale české publikum jim velmi dobře rozumělo. Nejvíce progresivní bylo v tomto ohledu Plzeňské loutkové divadlo prof. Josefa Skupy, ve kterém Skupa navázal na svou odbojovou činnost v Loutkovém divadle Feriálních osad v Plzni za první světové války. Do okupace vstoupil soubor hrou **Kolotoč o třech poschodích** (1939), která byla politickou satirou na Mnichovskou dohodu, a dále pokračoval neméně kontroverzními **Voničkami** (1940), **Ať žije zítřek** (1941) a inscenací **Dnes a denně zázraky** (1942),

kteřá už neunikla tíživé pozornosti cenzury. Skupovo divadlo zaujímal nejvýše položené pozice nejen ve sféře loutkářství, ale divadelnictví vůbec, právě pro svou výraznou angažovanost v odbojovém hnutí českého národa proti německé okupaci.

Spejbl jako rytíř pro inscenaci **Ať žije zítřek**, Plzeňské loutkové divadlo prof. Josefa Skupy

Josef Skupa (1892–1957) s loutkami Spejbla a Hurvíňka

Fotografie souboru Plzeňského loutkového divadla prof. Josefa Skupy ze zájezdu do Vysokých Tater, jaro 1937 (zprava Josef Skupa a Jan Vavřík-Rýz)

Scéna z inscenace **Hurvínek mezi broučky**, Plzeňské loutkové divadlo prof. Josefa Skupy

Skupovo divadlo myslelo i na děti a v období okupace mělo ve svém repertoáru 6 her určených pro mládež, kromě inscenace **Hurvínek mezi broučky** (1938) to byla například hra **Robinson Hurvineque** (1941) nebo **Zlaté děti** (1942).

Soubor Loutkové scény Radost, jaro 1939, Zlín

Z Břeclavi do zlínské Radosti

Mnichovskou dohodou se z loutkářské mapy našeho území vytratila téměř čtvrtina souborů. K nim naštěstí nemusíme počítat agilní břeclovský soubor vedený učitelem Vladimírem Matouškem, kterému se po záboru města německým vojskem podařilo s částí svých spolupracovníků založit ve Zlíně za podpory místních učitelů a studentů nové divadlo, Loutkovou scénu Radost. Svou obnovenou činnost zahájili roku 1939 a v průběhu okupace uvedli na scénu například Erbenovu **Svatební košili**, voicebandově ztvárněné pásma české poezie **Verše domova** (1941) a jeho moravského protějšku **Zpěvy domova** (1941). Na jejich činnosti se kromě zlínského profesionálního kvarteta podíleli i místní profesionální výtvarníci, jako byl Vincenc Makovský.

1939